

Az óbudai „rondella“ multjának rejtelmek

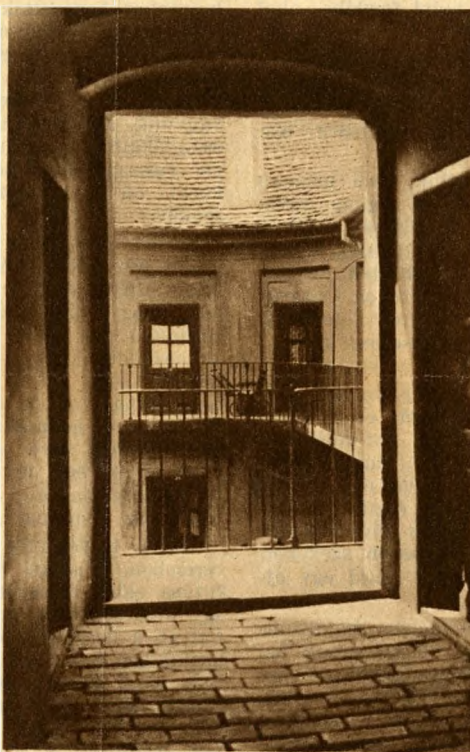
Sok fővárosi ember sajtásága, hogy — bár szereti Budapestet — városa nagyrészt és kivált a régi korokból ittmaradt emlékeit alig ismeri. Budának nem egy olyan régi épülete, műemléke van, amely előtt nap mint nap elmegy a budapesti lakos, anélkül, hogy ismerné annak a történetét és roppant csodálkozik, ha az öreg falak nevezetességére figyelemzetik. Óbuda külső részének egyik ilyen kevésbé ismert régi épülete a „rondó“ — így nevezi a népnyelv. A különös építkezési ház a Miklós-tér, Miklós-utca és a Szentendrei-ut háztömbjének falai közt elterülő térségen áll és most is lakják. A „rondellának“ nevezett ovális alakú, emeletes épületről — amely a hagyomány szerint eredetileg ősrégi őrtorony helyébe épült — különféle föltevések, mende-mondák beszélnek, de bizonyosat a tudományos kutatás sem állapított meg.

Némelyek az állítják, hogy II. József német-római császár uralkodása idején építették (1780 körül) a szintén óbudai kiscelli (Schmidt) kastéllyal együtt. De egy másik, valószínűbb verzió szerint a budai török uralom idejében épült, amit alátámaszt a ház jellegzetes törökös formája és egész építkezése. Hogy ki építtette és milyen célra, azt ma már bizonyosan nem tudjuk.

Egy elbeszélés szerint a török hódoltság idejében (1670 körül) valamelyik török fejedelem, Köprülü Mohamed, vagy ennek fia, Achmed szállt meg itt és nyilván hosszabb tartózkodásra, mert röviddel később állítólag háremhölgyeit is idehozatta hazájából. Buda visszafoglalása után kiürült az épület és ekkor kolostorrá lett. Körülbelül 50—60 évig lehetett a szerzetesek otthona. Utána selyemgyárrá alakították, ahol még sok

Az óbudai „rondella“ földszinti és emeleti bejárata.

Az emeleti folyosó egyik részlete.

török is dolgozott, majd magtár lett belőle. Ebben az időben „Filatorium“ néven ismerték ezt a házat, innen származik a Filatorigát elnevezés. 1820-tól máig „Rondeln“-nak nevezik, valószínűleg a német „rund“ (kerek) szóból képezve.

A háboru idején, amikor nem jártak szemetes kocsik, mint sok helyütt másutt, itt is ástak emészetődröket. Ekkor rengeteg emberi csont került napvilágra, ami azt látszik bizonyítani, hogy a telek — amelyre később a ház épült — egykor temető-helyül szolgált. A nagy árvíz idején, 1838-ban még ez volt az egyedüli emeletes ház Budán és így nagyon sokan találtak itt menedéket a veszedelem elől.

Még a szerzetesektől maradt vissza egy monda, mely szerint e ház udvarának a közepén több méternyire a föld alatt egy kutnak kell lennie, amelyen pontos leírás volna a 907-ben meghalt és eltemetett Árpád fejedelemre vonatkozólag. Sőt nem tartják kizártnak, hogy a sír a ház alatt, vagy szűkebb környékén volna. Ugyanis a jelenlegi tulajdonos, (akinek a családjában immár mintegy 140 éve van a ház) azt állítja, hogy a ház alatt titkos utak, alagutak húzódnak, melyeknek egyik bejáratát emlékezetek szerint 70—80 évvel

ezelőtt felfedték, de az utóbb ismét elűnt. Anonymus, Béla király névtelen jegyzője révén ugyan úgy tudjuk, hogy „egy kis patak mentén, mely kőmederben folyik“, Attila király városa (Óbuda) felé temették el Árpádot. Ide valamivel később a magyarok keresztény hitre való térésük után a Boldogságos Szűz Mária tiszteletére templomot építettek, mely azonban a török hódoltság idején teljesen elpusztult. Így Árpád sírjának, helyesebben az elpusztult Alba Ecclesiának (Fejéregyház) földalatti romjait az óbudai határban keresik és ez a hely közel eshet a római Aquincum feltárt romjaihoz, de lehet, hogy a mai Óbudától nyugatra, a hegyek lábánál van.

Az egykori fejedelmi lakhelyből, kolostorból, selyemgyárból mára szegényes magánház lett.

